

ВІДГУК

**офіційного опонента – кандидата педагогічних наук,
професора кафедри теорії та методики постановки голосу
факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського**

НПУ ім. М.П. Драгоманова

Жигінас Тетяни Володимирівни

на дисертаційну роботу Юй Хенюань

**«Формування вокально-виконавської майстерності китайських
студентів в умовах інтернаціоналізації освітнього простору»,**

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 01 –
Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (музичне мистецтво)

1. Актуальність теми дослідження.

На сьогодні цілком очевидними стали потужні світові глобалізаційні тенденції які впливають на освіту, в результаті яких відбуваються зміни освітніх парадигм, закладання векторного напрямку до інтернаціоналізації освітнього простору. Цілком логічним є уведення новітніх освітніх концептів «інтернаціоналізації для мобільності», політики «відкритих дверей» та ін. Світова спільнота, вказуючи на варіативність неспинних процесів соціальних глобалізаційних змін, виокремлює значуще та перспективне – рух під гаслом інтернаціоналізації світового освітнього простору, який вже став ознакою нового тисячоліття.

Саме завдяки впровадженню ідей інтернаціоналізації, заклади вищої освіти в Україні набувають можливості до поліпшення форми міжнародного та глобального співробітництва, адже мають час для осмислення новітніх стратегічних позицій, виявлення прогресивних тенденцій, вчасного реагування на сучасні виклики глобалізаційності.

У закладах вищої освіти України в галузі музичного мистецтва відмічається постійне зростання кількості іноземних абітурієнтів, які опановують різні музичні професії як виконавського, так і педагогічного

спрямування, у музичних академіях і педагогічних університетах Києва, Одеси, Львова та інших міст країни. Досить важливим є факт, що контингент іноземних здобувачів складається, переважно, з китайських студентів, він пояснює значущість наукової уваги до реалізації ідей інтернаціоналізації освіти в українських університетах в галузі музичного мистецтва саме для китайських студентів.

Тож, справжнім викликом до сучасних освітян є велика потреба сучасного суспільства в підготовці конкурентних креативно-мислячих та творчо-діючих фахівців, майстерно володіючих співацьким голосом, глибокими історично-теоретичними та методичними знаннями, новітніми технологіями навчання, різноплановим репертуаром, що посприє популяризації світової та української вокальної культури, української музичної педагогіки у світовому освітньому просторі в умовах його інтернаціоналізації. Вирішення цього питання є важливим для української вокальної педагогіки, орієнтованої на впровадження студентоцентрованого вектору освітнього процесу в умовах інтернаціоналізації освітнього простору. У вокальній освіті китайських студентів магістратури його реалізація в українській педагогічній практиці передбачає розроблення науково-обґрунтованої національної вокально-освітньої системи, побудованої на засадах поєднання світових і українських національних здобутків у суголосності з потребами майбутніх фахівців у збереженні й розвитку національних традицій китайського співочого мистецтва

З огляду на вищезазначене тема дисертаційного дослідження Юй Хенюань «Формування вокально-виконавської майстерності китайських студентів в умовах інтернаціоналізації освітнього простору» є актуальною як за теоретичними так і за практично-значущими ознаками.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Обрана дисертантом Юй Хенюань проблема має високий ступінь достовірності результатів дослідження, що підтверджується їх

методологічною та теоретичною обґрунтованістю вихідних позицій представленої роботи, ґрунтовним теоретичним аналізом основних понять за темою дисертації, а саме: уточнено поняття «вокальна школа»; висвітлено характерні риси української вокальної школи; відзначено головні відмінності національної вокальної культури китайського народу; розглянуто перспективи формування національної школи «китайського бельканто»; виявлено головні завдання та актуальні проблеми китайської вокальної педагогіки (створення науково обґрунтованої національної вокально-освітньої системи, для поєднання здобутків світової вокальної педагогіки із збереженням і продовженням китайських національних традицій співочого мистецтва); процес інтернаціоналізації освітнього простору дозволить засвоювати досвід вокально-освітніх систем різних країн світу, набувати потенційні можливості удосконалення національної вокально-освітньої системи.

Дослідником конкретизовано сутність поняття «вокально-виконавська майстерність»; виокремлено структурні компоненти досліджуваного феномену в єдності світоглядно-інформаційного, виконавсько-фонаційного, інтерпретаційно-полікультурного, комунікативно-синергійного компонентів.

Юй Хенюань приділив велику наукову увагу феномену інтернаціоналізації, під яким розуміється забезпечення взаємозв'язку між державами, організаціями і міжнародними об'єднаннями у різних сферах діяльності з метою взаємозбагачення і досягнення більш якісних результатів.

У дослідженні акцентовано, що в освітній галузі процеси інтернаціоналізації мають сприяти поширенню позитивного світового досвіду, оновленню й удосконаленню освітньої діяльності інституцій, підвищенню їх міжнародного іміджу; розглянуто різновиди прояву феномену інтернаціоналізації в освітній системі у його зовнішній і внутрішній формах; розкрито сутність поняття «академічна мобільність» відповідно до її прояву в площині організації навчання китайських студентів в українських закладах мистецької освіти; обґрунтовано доцільність доповнення загальноновизнаного поняття «інтернаціоналізація для мобільності» з позицій налаштованості

міжнародної співпраці на підвищення якості підготовки майбутніх фахівців, здатних ефективно реалізувати свої здобутки в національному мистецькому просторі, що дозволяє його трактувати як «інтернаціоналізація та академічна мобільність для особисто-професійної і національної ефективності»; виявлено чинники популярності в здобувачів з Китаю, саме вокальної освіти (визнання здобутків української вокальної школи на світовому рівні, спорідненість вокально-виконавської майстерності українських співаків з технікою італійського бельканто, засвоєння якої вважається на часі важливим завданням китайської вокальної практики, а також успішна діяльність китайських випускників українських закладів вищої музичної освіти на Батьківщині).

Також, слід відмітити комплексне застосування наукових підходів: транскультурного, аксіологічного, герменевтичного, технологічного, комунікативного, що забезпечує студентоцентровано-індивідуальну траєкторію формування вокально-виконавської майстерності китайських студентів з врахуванням їхніх індивідуально-особистісних, анатомічних і психофізіологічних властивостей.

Юй Хенюань обрав цілком значущі принципи для реалізації вище означених підходів, а саме: принцип занурення в історико-культурне й вокально-стильове середовище; принцип соціокультурної й мистецько-стильової толерантності; принцип врахування індивідуально-особистісних та анатомічних і психофізичних властивостей майбутнього фахівця; принцип наслідування концепу герменевтичного кола; принцип системної організації фонаційно-формуального процесу; принцип активізації критеріально-самооцінної й самовдосконалювальної діяльності здобувачів; принцип діалогічно-творчої й синергійної спрямованості вокально-освітньої, позанавчальної та виконавської діяльності.

Вартує, що їх комплексну і взаємопов'язану реалізацію, дослідник спрямував на досягнення фонаційно-досконалого, змістово-стилістичного й творчо-натхненного втілення майбутніми фахівцями сенсу вокальних творів у процесі сценічно-виконавської діяльності.

3. Наукова новизна одержаних результатів.

Наукова новизна дослідження простежується в тому, що дисертаційна робота є однією з найцікавіших, найуспішніших спроб в Україні щодо розробки та уведення науково-обґрунтованої методики формування вокально-виконавської майстерності китайських студентів в умовах інтернаціоналізації освітнього процесу в інокультурному середовищі у практику; у виокремлених структурних компонентах досліджуваного феномену в єдності світоглядно-інформаційного, виконавсько-фонаційного, інтерпретаційно-полікультурного, комунікативно-синергійного компонентів; в обґрунтованих педагогічних умовах формування вокально-виконавської майстерності китайських студентів (стимулювання зацікавленості в опануванні ціннісно-смісловим розмаїттям вокальних творів в інтеркультурній проекції; забезпечення студентоцентровано-індивідуалізованої траєкторії освітнього процесу із врахуванням специфіки майбутньої виконавсько-фахової діяльності іноземних здобувачів; стимулювання інтенції до творчого застосування набутої вокально-виконавської майстерності у вирішенні актуальних, національно-зорієнтованих професійних завдань).

Дослідником уточнено сутність поняття «вокально-виконавська майстерність», конкретизовано поняття «інтернаціоналізація для мобільності», яке потрактовано як «інтернаціоналізація і мобільність для особисто-професійної й національної ефективності».

Удосконалено методику підготовки майбутніх магістрів-вокалістів в українських педагогічних університетах за спеціальностями 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) та 025 Музичне мистецтво. Подальшого розвитку набула технологія формування вокально-фонаційних навичок у китайських студентів.

4. Повнота викладу основних результатів дисертації в опублікованих публікаціях, зарахованих за темою дисертації.

Основні положення дисертації Юй Хенюань висвітлені у восьми (8) наукових публікаціях, з яких одна (1) стаття проіндексована в базі даних Web of Science, чотири (4) статті опубліковано у наукових фахових виданнях з

педагогіки, з них три (3) в Україні та одна (1) стаття в науковому міжнародному виданні з педагогіки, а також три (3) статті в збірках матеріалів міжнародних науково-практичних конференцій.

5. Практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що автором спроектовано та апробовано теоретико-методичну модель дослідження, уведення механізмів діагностування і виявлення рівнів сформованості вокально-виконавської майстерності у здобувачів вищої освіти;

доведенні ефективності апробованої в процесі експериментального дослідження методики формування в китайських студентів вокально-виконавської майстерності в українських педагогічних університетах;

застосуванні методичних матеріалів, які стосуються індивідуалізованого планування вокально-навчального процесу, організації самостійної роботи з цілісного аналізу й інтерпретації вокальних творів та їх підготовки до виконання, опису тренінгів на удосконалення особистісних властивостей і емоційно-вольової саморегуляції майбутніх фахівців, комплексу ділових ігор і низки творчих проектів;

широко представлених вокально-інформаційних даних, в яких охоплено посилання на тематичні сайти, відео-кліпи та відеофільми із записом виступів співаків і майстер-класів знаних педагогів-вокалістів різних країн;

перевірці ефективності методів і технологій, екстрапольованих із суміжних видів мистецької діяльності, зокрема – творчих завдань на активізацію художніх емоцій і спонтанно-візуальну комунікацію, мікро-рухову імпровізацію, що виконуються під час озвучення вокальних творів, застосування комплексу артикуляційних вправ, завдань на релаксацію і самопідтримку з метою подолання сценічного бар'єру.

Таким чином, вважаємо за доцільне підтвердити наукову новизну дослідження Юй Хенюань, та практичну цінність отриманих наукових результатів (підтверджених ефективністю експериментального впровадження авторської методики).

5. Зауваження та дискусійні положення до дисертації.

Відзначаючи наукову вартість і практичну значущість дисертаційного дослідження Юй Хенюань, слід висловити певні зауваження/побажання.

1. В анотації доцільно було б приділити увагу питанням глобалізації, як підґрунтя процесів інтернаціоналізації освітнього процесу.

2. У дисертації зазначається, що підґрунтям успішного формування як виокремлених компонентів, так самого феномену вокально-виконавської майстерності, є набуття співаком всебічної й глибокої фахової ерудованості, розвиток загальних, спеціальних музичних і специфічно-вокальних здібностей, активізація сценічно-творчих і виконавсько-комунікативних проявів, стимулювання художнього мислення і здатності до творчої самореалізації й постійного самовдосконалення (Висновки до Розділу I, на сторінці 104). В цілому підтримуючи запропонований контекст щодо змісту і трактування складових вокально-виконавської майстерності, авторське бачення сутності та шляхів вирішення проблеми формування вокально-виконавської майстерності китайських студентів в умовах інтернаціоналізації освітнього простору, вважаємо що потрібне авторське уточнення щодо того, які саме специфічні вокальні здібності актуалізуються в дослідженні.

3. У підрозділі 3.1. представленої дисертації автором визначено цілком відповідні тематиці дослідження рівні сформованості виконавської майстерності майбутніх співаків: виконавсько-артистичний; художньо-виразний; фрагментарно-недосконалий; виконавсько-початковий. Експериментальна робота здійснювалась згідно кожного критерію та відповідних йому показників, що цілком допустимо, але ускладнювало сприймання викладу матеріалу через постійний контроль за рівневими змінами у ході розгортання експерименту. На нашу думку, слід деталізувати рівневі характеристики – представивши їх комплексно.

4. У підрозділі 3.2. наведено поетапне впровадження методики формування вокально-виконавської майстерності китайських студентів в умовах інтернаціоналізації освітнього простору, теоретично обґрунтовано та

конкретизовано послідовність педагогічних дій у вищезазначеному напрямку, водночас доцільно було б навести й конкретні назви методів, ретельно-описаних у методичній моделі дослідження.

На нашу думку, зазначені вище зауваження/побажання не впливають на загальну позитивну оцінку виконаної Юй Хенюань дисертаційної роботи, якій притаманні оригінальність матеріалу, наукова новизна, високий теоретико-методологічний рівень, глибина підходів авторської методики формування у китайських студентів вокально-виконавської майстерності в умовах інтернаціоналізації освітнього простору.

Висновок. Дисертаційна робота Юй Хенюань «Формування вокально-виконавської майстерності китайських студентів в умовах інтернаціоналізації освітнього простору», – є завершеним науковим дослідженням, виконаним автором самостійно на актуальну тему.

Дисертантом отримано нові науково обґрунтовані результати, які в сукупності розв'язують конкретне наукове завдання, що має значення для розвитку теорії та методики музичної освіти.

Дисертаційна робота **Юй Хенюань** відповідає чинним вимогам п. п. 6, 7, 8, 11 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її автор **Юй Хенюань** заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 014 Середня освіта (музичне мистецтво).

Офіційний опонент:
кандидат педагогічних наук,
професор кафедри теорії
та методики постановки голосу
факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського
Національного педагогічного
університету імені М.П. Драгоманова

